

УДК 338.486(477.41)

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НАУКОВОГО ТУРИЗМУ КИЇВЩИНИ

Настіна Ольга Іванівна,
*доцент кафедри цивільно-правових
дисциплін Білоцерківського Національного
аграрного університету, кандидат
юридичних наук*

Науковий туризм доволі нове явище у сьогоднішній час, але має великий сервісний потенціал для розвитку ринку туристичних послуг у громадах.

Історія такого виду туризму сягає у часи античності – мореплавці мандрували у військових або торгових цілях і брали з собою вчених, які здійснювали наукові спостереження під час берегових стоянок на нових землях [1, с. 107]. Сьогодні науковий туризм – це також знайомство з досягненнями науки й техніки, промисловості, сільського господарства, участь у конгресах, симпозіумах, наукових семінарах.

Комплексність туристичних послуг і ставлення держави виявляється у класифікації та виокремлення туристичних послуг за певними ознаками та критеріями. Закон України «Про туризм» від 15 вересня 1995 року № 324/95-ВР дає поняття туризму: тимчасовий виїзд особи з місця проживання в оздоровчих, пізнавальних, професійно-ділових чи інших цілях без здійснення оплачуваної діяльності в місці, куди особа від'їжджає [2].

Тобто туризм – це подорожі з певною метою.

Залежно від категорій осіб, які здійснюють туристичні подорожі (поїздки, відвідування), їх цілей, об'єктів, що використовуються або відвідуються, чи інших ознак існують такі види туризму: дитячий, молодіжний, сімейний, культурно-пізнавальний, лікувально-оздоровчий, спортивний, релігійний, екологічний (зелений), сільський, підводний, гірський, пригодницький, мисливський, автомобільний, самодіяльний та інші [3, с. 73]. Незважаючи на те, що науковий туризм не вказаний законом як вид чи форма, однак як явище, як напрямок має місце бути.

Як поняття, науковий туризм включає в себе будь-який з видів туризму, але головна ознака – активна участь туриста в процесі туру, а не просто отримання цікавої інформації та споглядання об'єктів, що характерно для пізнавального туризму [4, с. 73].

Науковий туризм включає в себе пізнавальну систему наукових досліджень в регіонах держави та в цілому по всій країні. Пізнавальна частина дозволяє туристам обмінюватися знаннями з різних напрямків наукових досліджень, розвиваючи при цьому новий склад мислення в тій чи іншій галузі народного господарства.

До наукового спілкування повинно бути щільно прив'язане екскурсійно-лікувальне обслуговування та курортно-лікувальні заходи, що сприяють оздоровленню та розважальному відпочинку. Як правило, туристичними об'єктами в наукових турах виступають природоохоронні території: заповідники, заказники, національні парки, пам'ятки природи.

Розвиваючись у регіонах, що зберегли традиційні способи ведення господарства, науковий туризм (у своїх екологічній та етнографічній галузях) сприяє збереженню і відродженню національних культур, створюється ринок збуту сувенірної продукції, предметів народних промислів, місцеві жителі залучаються до участі в театралізованих виставах, фестивалях, народних святах, що стабілізує мікроклімат території: фінансовий і емоційний.

В Україні високий науковий потенціал має Київська область. Науковим діячам регіон може запропонувати, крім

класичного (оглядового) знайомства з містами і селищами, ще й теми екскурсійних маршрутів відповідно до їх вузькофахових інтересів:

- природознавчого, історичного (дендропарк «Олександрія»);

- екологічного (безліч наочних прикладів і об'єктів «екологічної небезпеки», що дають наочну картину і усвідомлення неприпустимості повторення аналогічних ситуацій в інших регіонах);

- історико-географічного (колиска трипільської культури);

- археологічного (мандрівки до пам'яток Кивщини).

Туристична наукова інфраструктура Київщини – це сукупність створених інтелектуальною працею науковців усіх галузей і сфер наукових та освітніх закладів.

Відзначимо, що без відповідної рекреаційної інфраструктури науковий потенціал для розвитку туристичної галузі буде несприятливим. Тому наявність супровідних до науково-туристичних розвинених сфер має важливе значення. Такими сферами є: санаторії, бази відпочинку, готелі, ресторани, розроблені цікаві туристичні, пізнавальні маршрути для різновікових туристичних споживачів, які різні також за національним, соціальним та іншими індивідуальними ознаками.

Впливає на розвиток наукового туризму й розвиненість супутніх об'єктів, побудованих для загального користування: автомобільні та залізничні дороги (шляхи), аеропорти, лікарні, позашкільні заклади тощо). Послуги інфраструктури відіграють свого роду роль, яка зв'язує різні сектори туристичної галузі, включаючи кінцевого споживача, та початково визначені процесом становлення індустріального, а згодом – постіндустріального суспільства, адже таке суспільство не може обходитись без них [3].

До ресурсів туристичної інфраструктури відносять сукупність природних та штучно створених людиною об'єктів, що мають комфортні властивості та придатні для створення туристичного продукту. Тобто, об'єкти, що демонструють сучасні досягнення країни в промисловості, будівництві, сільському господарстві, науці, культурі, медицині та спорті [5].

Останні роки в Україні спостерігається швидкий розвиток елементів туристичної інфраструктури. Основою такого розвитку є ефективні інвестиції. Прикладом застосування державних інвестицій на виконання програми туристичного розвитку є муніципалітети у Бразилії, коли уряд за 4 роки інвестував 8 млрд. дол. у туристичні ресурси на відновлення екології, історичних територій, архітектурних пам'яток. У результаті Бразилія стала країною, привабливою для інвесторів, приватні інвестиції тільки за один рік досягли 6 млрд. дол., а доходи від туристичної галузі в цій країні склали 31,9 млрд. дол.

Як правило, приватний сектор інвестує в невеликі проекти (заклади розміщення, заклади харчування, надання додаткових послуг).

На наш погляд, інвестування держави повинно відбуватися в рамках великих інвестиційних проектів, наприклад, формування транспортної інфраструктури, будівництво крупних об'єктів та споруд, підготовка інфраструктури систем життєзабезпечення для реалізації проектів освоєння нових рекреаційних територій, тощо.

Державно-приватне партнерство може реалізовуватись у концесійних проектах, що дозволяє залучати приватні інвестиції у великі проекти та вирішує ряд законодавчих неузгоджень (наприклад, реалізація проектів на землях державної власності, які не підлягають приватизації).

Науковий туризм Білоцерківщини може стати добре розвиненим за рахунок цікавих і пізнавальних сегментів науково-туристичного підходу. Такими є розроблення науково-промислових маршрутів найбільш інноваційно-активних підприємств міста: ПрАТ «Росава», ТОВ «Маревен Фуд Україна», ТОВ «Білоцерківський завод «Трібо», ТОВ «Білоцерківський хлібокомбінат», ПрАТ «ЖЛК-Україна». Значне місце може посісти завод пакувального обладнання «Термо-Пак».

Науковий туризм як галузь розвивається на базі функціонування Білоцерківського національного аграрного університету. Особлива сама історія університету, яка починається з 1630 року, і хоча з того часу заклад змінював своє

місце перебування, оновлювався викладацький склад та додавалися напрямки підготовки, він ставав все більш потужним та престижним.

Окреме і туристично привабливе місце посідає історія найстарішого дендропарку України «Олександрія» – парк був заснований в 1788 році. Це не лише місце відпочинку, дендропарк є найдавнішою науковою установою подібного типу не тільки в Україні, але і в Європі.

Можна підбити підсумки, що сфера наукового туризму для Київщини є новою, але амбітною і перспективною. Такі сфери як вища освіта, рекреація, промисловість, лікувально-оздоровчі заклади та інші на засадах публічно-приватного партнерства можуть стати потужними для розвитку наукового туризму та бюджетотворюючих галузей міста Біла Церква.

Використані джерела:

1. Абрамов, В. В. Історія туризму : підручник / В. В. Абрамов, М. В. Тонкошкур. – Харків : Харківська національна академія міського господарства, 2010. – 294 с.

2. Про туризм : закон України від 15 вересня 1995 р. № 324/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 31. – Ст. 241.

3. Енциклопедичний словник-довідник з туризму / упоряд. В. А. Смолій, В. К. Федорченко, В. І. Цибух. – Київ: Слово, 2006. – 372 с.

4. Розвиток туристичного бізнесу регіону : навч. посіб. / [за ред. доктора економічних наук, професора І. М.Школи]. – Чернівці : Книги – ХХІ, 2007. – 292 с.

5. Корнева, Д. А. Проблеми розвитку інфраструктури туризму [Електронний ресурс] / Д. А. Корнева. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nzvdpu/geograf/2008_15/industrialnuu%20tyuzm.pdf, вільний. – Назва з екрану. – [Дата звернення : 6.03.19].